

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **P. L.**, zastoupeného Mgr. Davidem Fiedlerem, advokátem se sídlem Senovážné náměstí 870/27, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2013, č. j. MSK 117644/2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 1. 2015, č. j. 58 A 58/2013 – 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Magistrát města Opavy, odbor dopravy, oddělení dopravních přestupků (dále též pouze „magistrát“) rozhodnutím ze dne 18. 7. 2013, č. j. MMOP 78659/2013/11189/2013/DOPR/CzP, uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Uvedeného přestupku se měl žalobce dopustit tím, že dne 5. 5. 2013 v 13:42:47 hod. v obci Hradec nad Moravicí, část Kajlovec, na silnici I/57 cca 139 metrů před místní kaplí směrem jízdy na Opavu jako

řidič vozidla BMW rz X jel rychlostí nejméně 91 km/h, čímž překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 41 km/h. Správní orgán mu za toto jednání podle § 125c odst. 4 písm. d) a § 125c odst. 5 zákona o silničním provozu uložil pokutu ve výši 7.000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 8 měsíců s počátkem ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Dále mu uložil povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Odvolání žalobce proti rozhodnutí magistrátu zamítl žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím. Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Ostravě výše specifikovaným rozsudkem. Proti rozsudku krajského soudu nyní žalobce (dále též také „stěžovatel“) brojí kasační stížností.

II. Shrnutí odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu

[3] Krajský soud shledal nedůvodné žalobní námitky, podle nichž správní orgány projednaly věc v nepřítomnosti žalobce, neumožnily mu seznámit se s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim před jeho vydáním, a svým postupem tak porušily jeho práva upravená v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Konkrétně žalobce namítal, že v době do 26. 7. 2013 byl v pracovní neschopnosti a že mu předvolání k ústnímu jednání na den 10. 7. 2013 nebylo fakticky doručeno. Žalobce údajně předložil doklad o své pracovní neschopnosti bezodkladně poté, co se o této skutečnosti dozvěděl, jeho řádná omluva však nebyla správními orgány zohledněna.

[4] Podle krajského soudu sice „náležitá omluva“ z ústního jednání může být v souladu s § 74 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, učiněna i s určitým časovým odstupem poté, co se dané jednání uskutečnilo. Žalobce se však v posuzovaném případě náležitě neomluvil. Žalobce omluvil již svou neúčast u prvního jednání (nařízeného na den 17. 6. 2013) pracovní neschopností a v omluvě z tohoto jednání žádal o stanovení náhradního termínu. Zároveň uvedl, že má nařízenou lékařskou kontrolu na 8. 7. 2013. Správnímu orgánu tak měl podat informaci o dále probíhající pracovní neschopnosti ihned po této kontrole.

[5] Žalobce byl řádně a v dostatečném předstihu předvolán k ústnímu jednání na den 10. 7. 2013 na adresu, kterou sám pro správní orgán uváděl a která byla uvedena i v rozhodnutí o pracovní neschopnosti. Jestliže si zásilku, ač byl řádně o jejím uložení poučen, nepřevzal, pak se zásilka dle § 24 odst. 1 správního řádu považuje za doručenou desátým dnem od uložení, v souzené věci tedy dnem 30. 6. 2013. Nevyzvednutí si zásilky přitom jde k tíži žalobce. Žalobce se vůbec přede dnem jednání neomluvil a teprve dne 12. 8. 2013 v rámci odvolání poukázal na trvání pracovní neschopnosti v době ústního jednání. Soud přisvědčil žalovanému, že takovou odvolací námitku nelze vyhodnotit jako bezodkladnou omluvu z ústního jednání.

[6] Žalobce byl tedy řádně předvolán k ústnímu jednání, na které se nedostavil bez náležité omluvy. Tím se zbavil svého práva na ústní projednání věci před vydáním rozhodnutí, na němž by mohl navrhopvat důkazy, podávat další návrhy a zejména se vyjadřovat ke všem okolnostem, které mu byly kladeny za vinu. Správní orgán u jednání

dne 10. 7. 2013 dospěl k závěru, že shromáždil veškeré podklady pro vydání rozhodnutí a že dokazování je skončeno. Žádné další dokazování po 10. 7. 2013 neprováděl. Podle krajského soudu na danou věc nedopadá rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2008, č. j. 1 As 55/2008 – 156 (kterého se dovolával žalobce). Žalobce byl v předvolání řádně poučen dle § 36 správního řádu. To, že se k jednání nedostavil, nezakládá povinnost správního orgánu znovu jej vyzývat k nahlédnutí do spisu.

III. Shrnutí argumentace obsažené v kasační stížnosti

[7] Stěžovatel namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem a vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit [dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)].

[8] Stěžovatel předně namítá, že krajský soud nijak neověřoval, zda stěžovateli skutečně bylo doručeno předvolání na ústní jednání nařízené na 10. 7. 2013. Stěžovatel se po celou dobu pracovní neschopnosti nacházel v místě svého trvalého bydliště, a proto považuje za vyloučené, že by nebyl zastižen doručovatelem České pošty a že by mu bylo řádně oznámeno uložení zásilky, jak má vyplývat z doručenek.

[9] Dále stěžovatel nesouhlasí se závěrem, podle nějž jeho omluva nebyla bezodkladná. Sdělení o své pracovní neschopnosti zaslal bezodkladně poté, co se dozvěděl o tom, že se jednání konalo dne 10. 7. 2013 (o konání jednání se fakticky dozvěděl až z rozhodnutí magistrátu). Stěžovateli tak bylo odepřeno právo zakotvené v § 36 odst. 3 správního řádu a v čl. 38 odst. 2 Listiny.

[10] Stěžovatel zároveň navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal podané kasační stížnosti odkladný účinek podle § 107 odst. 1 s. ř. s.

[11] Žalovaný nevyužil svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť bezprostředně po vykonání nezbytných přípravných procesních úkonů rozhodl přímo ve věci samé.

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Podstatou sporu v posuzované věci je otázka, zda v řízení o výše specifikovaném přestupku byly splněny podmínky k projednání věci v nepřítomnosti stěžovatele.

[15] Zákon o přestupcích upravuje podmínky, za nichž lze projednat věc v nepřítomnosti obviněného z přestupku, v § 74 odst. 1. Podle uvedeného ustanovení „[o] přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z

přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.“ Citované ustanovení navazuje na čl. 38 odst. 2 Listiny, který každému zajišťuje právo mj. na to, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti. Jak přitom dovozuje judikatura Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu, čl. 38 odst. 2 Listiny lze vztáhnout i na řízení o přestupcích před správním orgánem (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. II. ÚS 788/02, N 38/32 SbNU 373).

[16] První podmínkou požadovanou § 74 odst. 1 zákona o přestupcích tedy je, aby byl obviněný z přestupku k ústnímu jednání řádně předvolán, další podmínkou je, že se buď odmítne k projednání dostavit, nebo se nedostaví „*bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.*“

[17] Stěžovatel v kasační stížnosti zpochybňuje, že by byla splněna již první z uvedených podmínek, předvolání na ústní jednání nařízené na 10. 7. 2013 mu údajně nebylo řádně doručeno. Daná kasační námitka je však nepřipustná dle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť ji stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ačkoliv tak mohl učinit. V žalobě stěžovatel uvedl, že v místě svého trvalého pobytu (tj. na adrese V., O., kam mu bylo předvolání doručováno) se fakticky nezdržuje (tvrdil, že bydlí na adrese J. 69). Podstata jeho žalobní argumentace v tomto bodě spočívala v tom, že předvolání k ústnímu jednání mu nebylo „fakticky“ doručeno. Krajský soud tak neměl žádný důvod blíže se zabývat otázkou řádnosti doručení uvedeného předvolání, mohl bez dalšího vyjít z doručky založené ve správním spise a konstatovat, že předvolání bylo stěžovateli doručeno na základě fikce doručení, v souladu s § 24 odst. 1 správního řádu. Jestliže stěžovatel v kasační stížnosti naopak tvrdí, že se v inkriminovanou dobu na adrese svého trvalého pobytu zdržoval (a nepřímě tak zpochybňuje pravdivost údajů uvedených na předmětné doručence), jde o námitku, kterou se Nejvyšší správní soud nemůže zabývat.

[18] Dále je třeba posoudit, zda se stěžovatel z jednání nařízeného na 10. 7. 2013 náležitě omluvil.

[19] Jak Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 12. 12. 2013, č. j. 7 As 114/2013 – 22, uplatnění práva na projednání přestupku v přítomnosti obviněného z přestupku předpokládá jistou součinnost jak ze strany správního orgánu, tak ze strany samotného obviněného z přestupku, kterou lze spatřovat např. v tom, že se fyzicky dostaví, případně se náležitě omluví, pokud se nemůže dostavit, byť se jednání zúčastnit chce. Právo obviněného z přestupku na projednání věci v jeho přítomnosti zcela jistě může napomoci tomu, aby byl řádně zjištěn skutkový stav, a již při jednání lze realizovat právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se obviněnému z přestupku kladou za vinu, a k důkazům o nich. Realizace tohoto práva tak směřuje k řádnému projednání přestupku, jeho smyslem však není a ani nemůže být vytvoření obstrukčního nástroje, kterým by mohl obviněný efektivně bránit projednání přestupku, z něhož je obviněn (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 10/2013 – 32). Na obviněného z přestupku tak lze v souvislosti s výkonem práva na projednání přestupku v jeho přítomnosti klást jisté požadavky zaručující, že ústní jednání o přestupku bude možné efektivně realizovat. Právě uvedené platí také s ohledem na skutečnost, že zákon o

přestupcích stanoví pro projednání přestupku jednoletou prekluzivní lhůtu (viz § 20 odst. 1 uvedeného zákona).

[20] Správní orgán má povinnost akceptovat omluvu, která je náležitá; to předpokládá jak její bezodkladnost, tak i relevanci důvodů, o něž se opírá (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 8. 2013, č. j. 9 As 90/2012 – 31). Splnění uvedených předpokladů poskytuje možnost obviněnému z přestupku dosáhnout odročení jednání z důvodů spočívajících na jeho straně. Právní institut omluvy z ústního jednání o přestupku tak pro obviněného z přestupku představuje určité zákonem předvídané dobrodiní, jehož využití je však nutno spojit s požadavky, které zaručí jeho výkon, jenž nebude kolidovat se samotným účelem řízení – projednáním přestupku.

[21] Při hodnocení včasnosti omluvy je nutno přihlídnout zejména k tomu, jaké prostředky komunikace může obviněný z přestupku pro svou omluvu zvolit a nakolik je či není schopen učinit omluvu s dostatečným předstihem. Za jistých okolností tak lze považovat za včasnou i omluvu učiněnou s určitým odstupem času po provedení ústního jednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 7 As 9/2009 – 66).

[22] V souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* je ovšem nutno po obviněném z přestupku požadovat, aby omluvu z jednání adresoval správnímu orgánu pokud možno (tj. nebránil-li mu v tom žádná zásadní překážka) tak, aby se dostala do dispozice oprávněné úřední osoby před zahájením jednání. V opačném případě je nutno mít za to, že řádně neuplatňuje své právo na projednání přestupku ve své přítomnosti. Za této situace lze po obviněném z přestupku spravedlivě požadovat, aby strpěl negativní důsledky spojené se zanedbáním jeho práv, tj. projednání věci v jeho nepřítomnosti (srov. obdobně ve vztahu k právu účasti na soudním jednání nález Ústavního soudu ze dne 12. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 68/97).

[23] Dále je třeba odkázat na rozsudek ze dne 14. 5. 2009, č. j. 7 As 28/2009 – 99, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že důležitost důvodu omluvy obviněného z přestupku z neúčasti u ústního jednání je třeba posuzovat z hlediska jejího pořadí, obsahu, v jakém stadiu řízení byla omluva uplatněna (doba od zahájení správního řízení nebo doba do zániku odpovědnosti za přestupek), zda ze spisu či jiných skutečností nevyplyvá jakákoliv obstrukční snaha či potřeba obviněného z přestupku působit průtahy v řízení nebo dosáhnout zániku odpovědnosti za spáchání přestupku. Hodnocení tedy provádí správní orgán i s ohledem na dosavadní průběh řízení. Proto i důvod, který může být dostatečný pro přeložení prvního ústního jednání, již nemusí být dostatečný i pro jeho další přeložení.

[24] V nyní posuzované věci správní orgány i krajský soud dospěly k závěru, že stěžovatel se z předmětného jednání náležitě neomluvil. Nejvyšší správní soudu se s tímto hodnocením plně ztotožňuje z následujících důvodů.

[25] Za významnou předně považuje skutečnost, že jednání nařízené na 10. 7. 2013 nebylo prvním jednáním nařízeným v dané věci. Správní orgán stěžovatele nejprve předvolal na jednání, které se mělo konat 17. 6. 2013, téhož dne však magistrát obdržel

omluvu stěžovatele z tohoto ústního jednání (zaslanou faxem). Stěžovatel v této omluvě uvedl, že vzhledem k onemocnění se omlouvá z nařízeného jednání a žádá o stanovení náhradního termínu. K omluvě přiložil rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti vystavené rovněž téhož dne MUDr. I. T., odbornou oční lékařkou, s kontrolou stanovenou na 8. 7. 2013.

[26] Z protokolu z ústního projednání přestupku ze dne 17. 6. 2013 plyne, že správní orgán se rozhodl pravdivost omluvy stěžovatele ověřit telefonickým dotazem v místě jeho zaměstnání. Proto ve 12:04 hod. zavolal pracovník magistrátu na telefonní číslo společnosti CarTec Group, s. r. o., se sídlem Vítkovická 3246/1A, Ostrava (v níž stěžovatel zastával pozici jednatele), na níž mu recepční sdělil, že v současné době není stěžovatel přítomen, neboť je na pobočce v Olomouci. Vrátit se měl kolem třetí hodiny. Po třetí hodině se proto pracovník magistrátu několikrát pokusil dovolat na přímou linku stěžovatele, v 15:49 hod. se dovolal, přičemž se mu představil „P. L.“. Pracovník magistrátu mu sdělil, proč je správním orgánem kontaktován, načež stěžovatel přestal komunikovat. Na opětovné volání již nikdo přímou linku nebral.

[27] Magistrát navzdory tomu, že měl silné pochybnosti o pravdivosti důvodů uvedených v omluvě stěžovatele z prvního jednání, opětovně předvolal stěžovatele na ústní jednání, a to na jednání nařízené na 10. 7. 2013. Předvolání k tomuto jednání stěžovateli doručil na adresu jeho trvalého pobytu (na kterou stěžovateli doručoval i předchozí předvolání a která byla uvedena například také na rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti stěžovatele). Stěžovatel na toto předvolání nijak nereagoval, magistrát tak dne 18. 7. 2013 vydal rozhodnutí, kterým jej uznal vinným z přestupku. Teprve v odvolání proti tomuto rozhodnutí (podaném dne 12. 8. 2013) stěžovatel uvedl, že se nemohl jednání nařízeného na 10. 7. 2013 zúčastnit, protože byl stále v pracovní neschopnosti (což doložil rozhodnutím o ukončení pracovní neschopnosti z 26. 7. 2013).

[28] Stěžovatel se tedy z ústního jednání nařízeného na 10. 7. 2013 neomluvil v předstihu, ale až s více než měsíčním zpožděním. Výše shrnutá judikatura Nejvyššího správního soudu sice připouští, že výjimečně může být považována za náležitou i omluva učiněná poté, co jednání před správním orgánem proběhlo, to však platí pouze v případě, že obviněnému bránila v dřívější omluvě nějaká zásadní překážka. V nynějším případě ale stěžovatel své prodlení s omluvou z jednání zdůvodnil toliko poukazem na blíže nespecifikované zdravotní problémy (z rozhodnutí o pracovní neschopnosti, ani z rozhodnutí o jejím ukončení není nijak patrné, jaké konkrétní problémy stěžovatele sužovaly). Samotné předložení dokladu o tom, že byl obviněný po určitou dobu v pracovní neschopnosti, přitom nemůže stačit k tomu, aby jeho omluva učiněná až po jednání mohla být vyhodnocena jako náležitá. Dnešní doba nabízí takové prostředky komunikace na dálku, že i osoba, která se nachází v pracovní neschopnosti, by zpravidla měla být schopna zpravit správní orgán o tom, že se nebude moci dostavit k nařízenému jednání. Právě uvedené platí tím spíše pro stěžovatele, který v inkriminované době zastával pozici jednatele ve společnosti CarTec Group, s. r. o. (což je autorizovaný prodejce vozů značky BMW). Stěžovatel se dle svého vlastního tvrzení nacházel po celou dobu pracovní neschopnosti doma, jeho zdravotní problémy tak nejspíše nebyly natolik závažné, že by nebyl schopen vůbec žádné komunikace se správním orgánem.

[29] Na uvedeném závěru nic nemění ani skutečnost, že předvolání na ústní jednání bylo stěžovateli doručeno na základě fikce doručení. Magistrát stěžovateli doručoval na adresu jeho trvalého pobytu, na níž si stěžovatel předchozí písemnosti přebíral a kterou sám stěžovatel v komunikaci se správním orgánem uváděl. Stěžovateli nic nebránilo v tom, aby magistrátu sdělil jinou adresu určenou pro doručování. Pokud se navíc stěžovatel z prvního jednání omluvil s tím, že je v pracovní neschopnosti a má lékařskou kontrolu stanovenou na 8. 7. 2013, pak mohl a měl předvídat, že magistrát nařídí další jednání na dobu po této kontrole.

[30] Nejvyšší správní soud shrnuje, že závěr správních orgánů, podle nějž se stěžovatel náležitě neomluvil z ústního jednání nařízeného na 10. 7. 2013, ob stojí. Již z předchozího průběhu správního řízení byla patrná obstrukční snaha stěžovatele účelovými omluvami protahovat řízení. Svou neúčast na inkriminovaném jednání, k němuž byl řádně předvolán, neomluvil v předstihu, ale až s více než měsíčním zpožděním, aniž by uspokojivě vysvětlil, jaká překážka mu bránila v dřívější omluvě.

V. Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky stěžovatele nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[32] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. března 2015

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu